

Posudek vedoucího diplomové práce Martiny Šindelářové „Individualita a kolektiv v rámci herecké tvorby”

„Cílem této práce je uchopení pojmů individualita a kolektiv v rámci herecké tvorby, jejich reflexe v průběhu studia činoherního herectví a vývoj těchto tendencí napříč jednotlivými obdobími studia.” Takto v úvodu své práce vymezuje diplomantka prostor pro následující zkoumání pojmů individualita a kolektiv. Jejich vzájemný vztah, který se nachází v určitém paradoxu, kdy se zdá být jednak bezpodmínečně propojený - kdy hercova individualita na straně jedné a divadelní, či v tomto případě především ročníkový kolektiv, nemohou bez sebe navzájem existovat a kdy se zároveň hercova individualita vzpírá být pouze na kolektivu závislým jedincem.

„Žádná z forem umění není tolik spojena s pojmem kolektiv, jako je tomu v případě divadla.” „Zároveň však můžeme hovořit i o jeho podstatě individuální - či o významné roli individuality v rámci divadelního umění.” píše Martina v úvodu své práce. Diplomantka osobně chápe herectví jako bytostně kolektivní činnost, jež se utváří prostřednictvím vzájemných vazeb a permanentního dialogu mezi hercem a autorem, režisérem, hereckými kolegy a v neposlední řadě mezi ním a divákem. Současně si však uvědomuje klíčovou roli hercovy individuality projevující se originalitou osobního přístupu, jeho vlastní prací na postavě a výsledně i samotnou existencí na scéně během představení, kdy, jak píše: „Vždy stojí jen a jen sám herec a že jen on je hybatelem veškerého dění před zraky diváků.”

Ve druhé části své práce nás diplomantka poměrně obšírně seznamuje s určením pojmů kolektivismus, individualismus a skupinová dynamika. V počátku se zaměřuje na vymezení těchto pojmů z hlediska etymologie. Následně přistupuje k výkladu kolektivismu a individualismu tak, jak se s těmito pojmy setkáváme v politice, ekonomii, psychologii a filozofii. Konečně přistupuje ke klíčovému tématu své práce, tedy k systému chování a psychologických procesů obsažených v rámci jedné sociální skupiny či vyskytujících se mezi dvěma či více skupinami současně. Tento systém zvaný Skupinová dynamika hodlá Martina zkoumat a posléze srovnávat s osobní zkušeností vývoje vlastní individuality v rámci kolektivu hereckého ročníku napříč celým cyklem studia na DAMU. Diplomantka se tedy pokouší o zachycení určitých zásadních momentů, které pokládá za zlomové a následně se snaží ověřit si, zda i tady platí teorie skupinové dynamiky a komparuje tyto úseky s pěti fázemi vývoje, jak je popsal Bruce Tuckman. Tedy Formování, Bouření, Normování, Optimální výkon, Ukončení.

Ve finále této části diplomové práce nám Martina poskytuje svůj osobní pohled na individualismus a kolektivismus, kdy poukazuje na stále složitější vymezení hranice mezi těmito pojmy. Zmiňuje revoluci v moderní psychologii, ale zejména a zároveň poněkud překvapivě i zásadní proměnu ve vnímání světa od chvíle, kdy objev kvantové mechaniky zproblematizoval do té doby jasný a striktní Newtonovský pohled na vnímání fyzikálních jevů. Zde k tomu píše: „Díky kvantové mechanice si musíme položit otázku, zda-li vůbec stále existuje dualita mezi pojmy subjekt a objekt - čímž se samozřejmě dostáváme k absolutnímu kolektivismu, který zároveň volně přechází v absolutní individualismus.”

V následující tedy třetí části své práce se diplomantka vydává zpět na pouť napříč čtyřmi ročníky svého studia v rámci kolektivu tvořeného osmi adepty oboru herectví. Zde si

dovolím, co by ročníkový pedagog, několik poznámek stran Martinina studijního nasazení v rámci kolektivu již zmiňovaného ročníku. Pokud bych měl ve stručnosti charakterizovat její roli v rámci tohoto ročníku a zároveň přiblížit základní rysy jejího přístupu ke studiu nemohu nezmínit její mimořádnou pracovitost, poctivost a opravdovost, kterou se vyznačovala její práce, ať už v individuální rovině či v jejím klíčovém postavení, co by svorníku celého kolektivu. Svou pozitivní energií a mimořádnou vnímavostí dokázala nejednou pomoci celému ročníku k překonání složitých situací a kritických momentů, v nichž se, jak už se to při studiu herectví stává, několikrát ocitl.

Martina v závěru své práce tedy zcela zákonitě dochází k přesvědčení, že: „Více než jako soubor jednotlivců chápu divadlo a celý divadelní provoz jakožto společnou činnost, bytostně kolektivní záležitost. A i přesto, že náš ročník zcela nesplňoval parametry bezchybně fungujícího kolektivu, mohu s jistotou říci, že jsem ony nezapomenutelné chvíle při tvorbě (i mimo ni) během studia zažila.“ Jsem přesvědčen, že k těmto nezapomenutelným chvílím radosti z tvůrčí práce kolektivu Martina svým individuálním přístupem bytostně přispěla.

V Praze 8.1.2020

MgA. Lukáš Hlavica